

UCHWAŁA NR 228/XXX/2022
RADY GMINY ŚWIERCZE

z dnia 10 marca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Świercze
na lata 2022-2024.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 i 1834); art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 oraz z 2021 r. poz. 159, 1006 i 1981) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Świercze na lata 2022-2024 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świercze.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Wiesław Adamiak

GMINNY PROGRAM

WSPIERANIA RODZINY

DLA GMINY ŚWIERCZE

na lata 2022-2024

1. WSTĘP

Program Wspierania Rodziny w Gminie Świercze na lata 2022-2024 jest dokumentem opartym na przepisach ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która w art. 176 pkt 1 zawiera zapis o opracowaniu i realizacji, w ramach zadań własnych gminy gminnych programów wspierania rodziny. Do zadań własnych Gminy i Powiatu określonych w ustawie o pomocy społecznej należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem wspierania rodziny i opieki nad dzieckiem i rodziną, czyli tworzenie i wdrażanie programów wspierania rodziny. Obowiązujący system pomocy społecznej nałożył na gminy obowiązek zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodzin i dzieci, zaś zadania specjalistyczne takie jak poradnictwo rodzinne oraz zapewnienie opieki i wychowania dzieci poza rodziną powierzył zarówno gminom jak i powiatom. Podłożem nowych rozwiązań jest troska o zapewnienie każdemu dziecku stabilnego i rodzinnego środowiska wychowawczego. Niniejszy program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w gminie Świercze od 2012 roku.

W myśl pomocy rodzinom, które nie wypełniają prawidłowy sposób funkcji opiekuńczo-wychowawczych realizowany jest Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Świercze na lata 2022 – 2024. Podstawowym założeniem Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełnienia tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Rodzina w skład której wchodzi odpowiednio rodzice i dzieci od zawsze stanowiła podstawową komórkę społeczną na której opiera się społeczeństwo. Rodzina jako grupa społeczna przekazuje wartości, dziedzictwo kulturowe, a przede wszystkim zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa. Dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje głównie stymulacji ze strony rodziny, miłości, zapewnienia poczucia bezpieczeństwa oraz zaspokojenia podstawowych potrzeb. Rodzina jako naturalne środowisko wychowawcze oddziałuje na osobowość każdego człowieka najsilniej i najdłużej w sposób świadomy lub nieświadomy kształtuje jego wizję społeczeństwa, wyznawane wartości, sposób późniejszego funkcjonowania oraz umiejętności personalne. Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami i coraz częściej ma to negatywny wpływ na zapewnienie dzieciom prawidłowej opieki i wychowania. Gdy w rodzinie pojawiają się dysfunkcje, odpowiednie instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny, zobligowane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań.

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach, którego podstawowym zadaniem jest bezpośrednio organizowanie i wykonywanie zadań związanych z zaspokojeniem potrzeb jednostek i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej poprzez rozpoznawanie tych potrzeb, bezpośrednio i pośrednio udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej i usługowej.

Główne założenia systemu pomocy społecznej:

- 1) praca z dzieckiem pozbawionym prawidłowej opieki ze strony rodziny powinna być elementem szerszego programu wspierania rodzin w środowisku lokalnym,

- 2) główny akcent w pracy z rodziną powinien być nałożony na profilaktykę , czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka przed wystąpieniem w sytuacji kryzysowej , której konsekwencją jest zabieranie dziecka z domu ,
- 3) wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji ,
- 4) praca socjalna z rodzicami biologicznymi dziecka powinna być prowadzona także po zabraniu go z domu, żeby zwiększyć jego szanse powrotu do domu ,
- 5) umieszczenie dziecka pozbawionego całkowicie lub częściowo opieki rodziców w placówce opiekuńczo-wychowawczej może nastąpić dopiero po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy rodzinie naturalnej oraz w przypadku braku możliwości zapewnienia temu dziecku opieki szeroko rozumianej rodzinnej opiece zastępczej,
- 6) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym przy pomocy asystenta rodziny poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapie i mediacje, pomoc prawna.

W przypadku kiedy rodzice biologiczni nie mogą pełnić władzy rodzicielskiej, wówczas opieka nad dziećmi sprawowana jest w formie pieczy zastępczej-rodzinnej lub instytucjonalnej organizowanej przez powiat. Decyzję o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej podejmuje Sąd Rodzinny. W momencie przekazania dzieci poza rodzinę naturalną asystenci rodziny i koordynator pieczy zastępczej podejmują działania zmierzające do powrotu dzieci do domu rodzinnego przy czynnej współpracy rodzin biologicznych. Dlatego też działania Ośrodka skierowane były na zatrudnienie asystenta rodziny, który jest zatrudniony od roku 2014.

2. PODSTAWY PRAWNE

Gminny program wspierania rodziny w Gminie Świercze na lata 2022-2024 określa zadania własne Gminy wynikające z :

- 1) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.)
- 2) ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U z 2021 r. poz. 2268 ze zm.),
- 3) ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2021r., poz. 1249 z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”(Dz.U. z 2020r. poz. 1329 z późn. zm.)
- 5) ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (Dz. U. z 2021r. poz.1119)
- 6) ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020r. poz.1359 z późn. zm.)
- 7) ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2021r. poz.1082 z późn. zm.)
- 8) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021r. poz.1100 z późn. zm.)

3. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Celem głównym jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w procesie ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania oraz stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci. Program wspierania rodziny nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie sytuacji, gdy rodzina i dziecko pozbawione są możliwości rozwijania się w swojej naturalnej rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem ze strony pomocy pracownika socjalnego i asystenta rodziny.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stworzyła możliwość przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom poprzez wspieranie rodzin, w tym m. in. poprzez asystenta rodziny. Asystent rodziny współpracuje z rodziną wymagającą wsparcia w zakresie kształtowania i rozwijania funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Pomoc ta uwzględnia zarówno potrzeby rodzin jak i gotowość do realnego współdziałania. Indywidualna pomoc służy przede wszystkim rozwiązywaniu konkretnych problemów z jakimi boryka się

osoba wspierana; wzbudzaniu w niej wiary w swoje możliwości oraz motywowanie do podejmowania działań do tej pory uznawanych przez nią za niemożliwe. Zadaniem asystenta jest przede wszystkim wskazanie rodzinom i jej członkom możliwości podejmowania sprawczych działań, zwiększenie poczucia wpływu na swoje życie oraz podwyższenie samooceny.

Do jego obowiązków należy także realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem”(Dz.U. z 2020r. poz. 1329). Działania asystenta rodziny zmierzają do osiągnięcia przez rodzinę pełnej samodzielności oraz niezależności życiowej. Podejmowane działania są ukierunkowane na wsparcie rodziny naturalnej oraz wyeliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę biologiczną. W przypadku, kiedy dziecko umieszczone zostaje w pieczy zastępczej, mając na uwadze jego więzi emocjonalne z rodziną i środowiskiem, motywuje się rodziców do zmiany oraz tworzenia warunków prawidłowego rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej dających szansę na jego powrót do domu.

Organizowanie i zapewnienie opieki dzieciom pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej jest obowiązkiem ustawowym samorządów gminnych .

Działalność osób odpowiedzialnych za wspieranie rodziny i wypełnianie

jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzona będzie na trzech poziomach:

- 1) rodzin o niskiej świadomości roli rodziny oraz konieczności wspierania jej poprzez wdrażanie działań prorodzinnych,
- 2) rodzin o słabych przygotowaniach do pełnienia ról w małżeństwie i rodzinie oraz do budowania więzi rodzinnej ,
- 3) rodzin o zbyt małej aktywności własnej mających roszczeniowe zachowania i niską aktywność zawodową .

Zasadą nadrzędną programu jest ścisła współpraca z podmiotami świadczącymi pomoc rodzinie : GOPS / asystent rodziny i pracownik socjalny, szkoły, policji..itd.

Szerokie spektrum zadań stojących przed asystentem rodziny , począwszy od określenia na wstępie warunków współpracy , przez właściwe udzielanie rodzinie wsparcia w różnych sytuacjach życiowych , wreszcie po monitorowanie sytuacji rodziny po zakończeniu relacji pomagania. Podyktowane było potrzebą wsparcia rodziny w postaci czystej pracy socjalnej, w której pomoc finansowa i materialna leżałaby w kompetencji ośrodka pomocy społecznej , natomiast asystent rodziny miałby za zadanie towarzyszyć rodzinie w organizacji i wypełnianiu przez nią codziennych obowiązków. Asystent rodziny z uwagi na zróżnicowany charakter podejmowanych działań będzie musiał nie tylko dysponować umiejętnościami w pracy z systemem rodzinnym, ale także będzie musiał posiadać interdyscyplinarną wiedzę na temat zasobów środowiska lokalnego – m.in. podmiotów wspierających rodzinę na poziomie lokalnym.

1. Sposoby realizacji programu.

Zadania w zakresie wspierania rodzin realizowane będą zgodnie z harmonogramem:

1.Zabezpieczenie podstawowych potrzeb rodzin		
Zadania	Realizacja działań	Realizator
Monitoring sytuacji rodzin z dziećmi, monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do leczenia/terapii ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi	- wywiady środowiskowe; - wnioski o leczenie, - spotkania z terapeutą uzależnień	GOPS, GKRPA, ZI
Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej (bezpieczeństwo socjalne)	- wypłata świadczeń (świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze, fundusz alimentacyjny, posiłek w domu i w szkole, pomoc żywnościowa POPŻ, stypendia , wyprawki , świetlice, dowóz dzieci do szkoły)	GOPS, UG Świercze, Placówki oświatowe
2.Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży		
Zadania	Realizacja zadań	Realizator
Prowadzenie świetlic dla dzieci i młodzieży	- prowadzenie świetlic szkolnych, świetlic socjoterapeutycznych	Placówki oświatowe,

	- dofinansowanie wypoczynku letniego dzieci	GOPS
Realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży	- realizowanie programów profilaktycznych, zajęcia szkolne, - działania edukacyjne	Placówki oświatowe, GKRPA
Integracyjne formy nauczania, opieki i rehabilitacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością	- tworzenie klas/oddziałów integracyjnych, - objęcie specjalnymi usługami opiekuńczymi osoby z zaburzeniami psychicznymi, - objęcie wspomaganie rozwoju ,	Placówki oświatowe, GOPS
Wsparcie dzieci i młodzieży poprzez poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne	- zatrudnienie psychologa, pedagoga.	GKRPA Placówki oświatowe
3. Kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców		
Zadania	Realizacja działań	Realizator
Praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodziny	- objęcie rodzin pomocą asystenta rodziny, - praca socjalna, - zatrudnianie specjalistów, - motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych - motywowanie do podjęcia i utrzymania pracy zarobkowej	GOPS, GKRPA Kościół, Placówki służby zdrowia PUP
Wspieranie rodzin biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej	- objęcie rodzin pomocą asystenta rodziny, - pomoc pracownika socjalnego - utrzymanie kontaktu dzieci z rodzinami biologicznymi	GOPS PCPR
Realizowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych dla rodziców	- organizowanie spotkań dla rodziców,	Placówki oświatowe
4. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodzin, dzieci i młodzieży		
Zadania	Realizacja działań	Realizator
Realizowanie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	- prowadzenie procedur NK, - monitoring środowisk zagrożonych,	ZI Policja GOPS
Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej	- zabezpieczenie środków finansowych	UG GOPS
Organizowanie form aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i rodzin z dziećmi	- wydawanie Kart Dużej Rodziny (promowanie form wypoczynku), - organizowanie zajęć w okresie ferii i wakacji, - spotkania integracyjne, - organizowanie wypoczynku, - pomoc w odrabianiu lekcji	Placówki Oświatowe, ZHP, Gminna Biblioteka Publiczna
5. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej		
Zadania	Realizacja zadań	Realizator
Praca środowiskowa i materialna	- objęcie rodzin asystentem rodziny, - praca socjalna - wypłata jednorazowego świadczenia w wys. 4000 zł. - świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych,	GOPS, Placówki Służby Zdrowia

2. Działania zapewniające realizację zadań:

Realizacja zaplanowanych działań oraz przewidzianych form pomocy rodzinom uzależniona jest przede wszystkim od sytuacji w której znajduje się dana rodzina. Wszystkie działania mają zapobiec dysfunkcjom w rodzinie, minimalizować negatywne skutki sytuacji kryzysowych w rodzinach oraz przyczynić się do poprawy funkcjonowania rodzin.

Przewidywane formy realizacji działań:

- kontynuacja zatrudnienia na stanowisku asystenta rodzinnego,

- wzmocnienie współpracy pomiędzy Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych , Zespołem Interdyscyplinarnym, Policją, szkołami, Kościołami i organizacjami działającymi na terenie naszej gminy,
- współpraca w organizowaniu grup wsparcia oraz zapewnienie poradnictwa specjalistycznego (psycholog, pracownik socjalny, pedagog, itp.),
- pomoc dla rodzin nie objętych programami rządowymi,
- możliwość dofinansowania wypoczynku letniego dla dzieci z grup ryzyka
 - wspieranie rodzin w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, finansowych, bytowych
- upowszechnianie informacji o instytucjach świadczących specjalistyczne poradnictwo
- motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji.

3. Wspieranie akcji promujących opiekę zastępczą nad dzieckiem, a w szczególności spokrewnioną opiekę zastępczą.

4. REALIZATORZY PROGRAMU.

Zadania zaplanowane w programie w głównej mierze realizowane będą przez :

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Urząd Gminy Świercze;
- Zespół Interdyscyplinarny;
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świerczach;
- Komendę Policji;
- Placówki oświatowe;
- Gminną Bibliotekę Publiczną;
- Placówki służby zdrowia;
- Organizacje pozarządowe;
- Kościoły i związki wyznaniowe,

We współpracy z :

- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie;
- Sądem Rejonowym w Pułtusku;
- Powiatowym Urzędem Pracy;
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,

5. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę zrealizowanych działań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Realizacja Programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zrealizowania działań. Monitorowanie i ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez przedłożenie Wójtowi w terminie do 31 marca każdego roku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, sporządzanego na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji.

Koordynatorem realizacji Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świerczach. Podmioty lokalne systemu wsparcia rodziny będą przekazywać sprawozdania z realizacji własnych zadań zawartych w niniejszym Programie do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świerczach w terminie do 28 lutego każdego roku.

Przewodniczący Rady Gminy

Wiesław Adamiak